



Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2022 року

**Опитування закінчилося з
початком війни**



*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в I кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** у I кварталі 2022 року свідчать, що **напередодні війни** респонденти очікували **скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців**, водночас **позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств**. Прогнозувалося подальше зростання інфляції. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 16.1% (у IV кварталі 2021 року – «мінус» 8.1%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.7%. Найпесимістичніше були налаштовані респонденти підприємств інших видів економічної діяльності («мінус» 66.7%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 64.5% опитаних респондентів очікували інфляцію понад 7.5% (у попередньому кварталі – 59.5%), у цілому по Україні – 67.7%. **Головними чинниками зростання інфляції** респонденти називали курс гривні до іноземних валют, витрати на виробництво та ціни на світових ринках (графік 2);
- **девальвацію національної валюти вищими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікували 80.6% респондентів (у попередньому кварталі – 67.6%), у цілому по Україні – 81.6%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 9.7% (у попередньому кварталі – 2.7%), у цілому по Україні – 7.2% (таблиця). Найоптимістичніше були налаштовані керівники підприємств переробної промисловості (баланс відповідей – 66.7%);
- **зростання обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 19.4% (у IV кварталі 2021 року – 0.0%) (таблиця), у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 15.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 17.0% та 23.3% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 17.9% та «мінус» 3.4% відповідно (у попередньому кварталі – 0.0% та 14.3% відповідно). У цілому по Україні очікувалося зростання інвестиційних видатків: баланси відповідей – 0.9% та 14.3% відповідно (таблиця);
- **подальше зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.8%). У цілому по Україні прогнозувалося помірне зростання кількості працівників – 1.5% (графік 4);
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, стрімкішими темпами** (баланс відповідей – 87.1%), ніж **на товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 51.6%) (у попередньому кварталі – 89.2% та 56.8% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливали ціни на енергоносії, сировину і матеріали та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника, але нижчими темпами:** баланси відповідей – 54.8% та 51.6% відповідно (у IV кварталі 2021 року – 61.1% та 67.6% відповідно) (графіки 6 і 4).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (вплив чинника посилювався порівняно з попереднім опитуванням). Високо оцінено також вплив нестабільної політичної ситуації (графік 5).

Значно посилилися очікування підприємств області щодо **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткіші (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів залишалися занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та занадто складна процедура оформлення документів (графік 10).

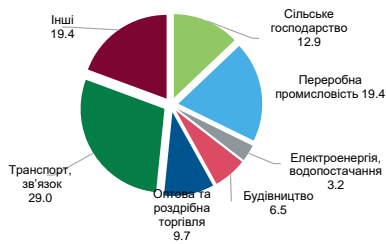
93.5% респондентів зазначали, що **не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 97.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

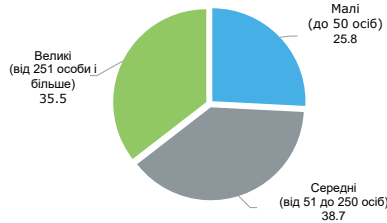
- **поточний фінансово-економічний стан був поганий:** баланс відповідей – «мінус» 3.2% (у IV кварталі 2021 року – 0.0%) . У цілому по Україні фінансово-економічний стан був добрий – 6.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишався нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у IV кварталі 2021 року – «мінус» 26.7%);
- **рівень власних виробничих ресурсів збільшився.** Підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 6.7% (у IV кварталі 2021 року – «мінус» 2.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %



Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

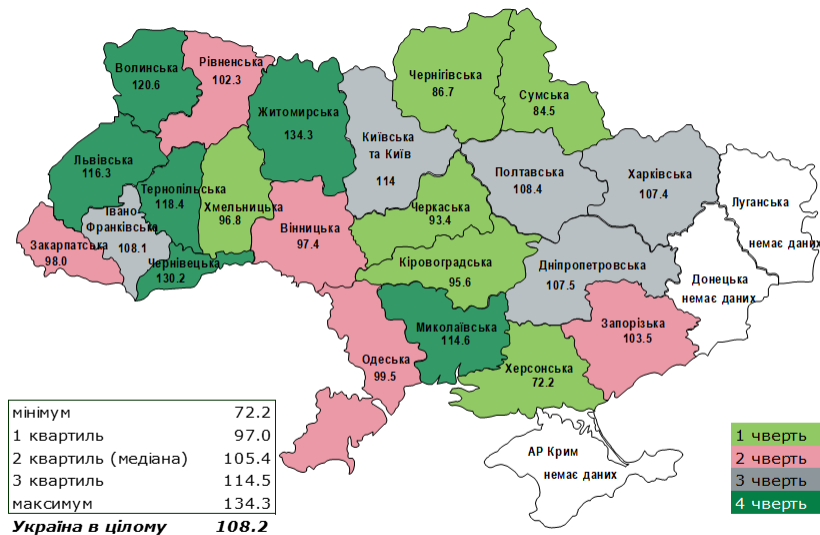


Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %



- період проведення – 01–23 лютого 2022 року;
- опитано всього 31 підприємство;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %



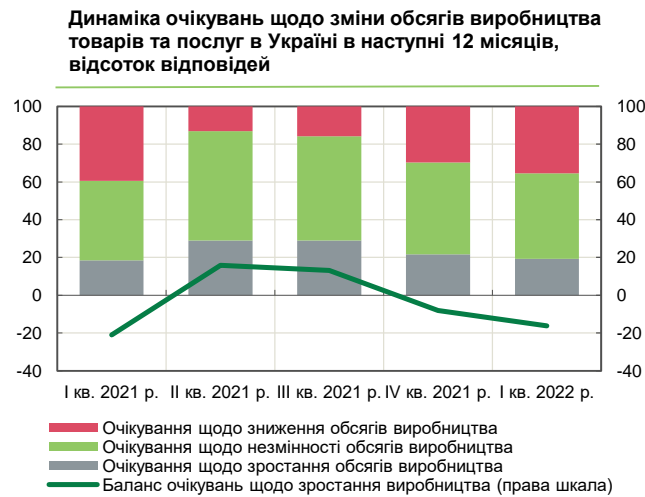
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ЦО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

| Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо: | Баланси відповідей, % | | | | |
|---|-----------------------|----------------|-----------------|----------------|---------------|
| | I кв. 2021 р. | II кв. 2021 р. | III кв. 2021 р. | IV кв. 2021 р. | I кв. 2022 р. |
| фінансово-економічного стану | 5.4 | 17.1 | 15.8 | 2.7 | 9.7 |
| загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва | 7.7 | 21.1 | 23.7 | 0.0 | 19.4 |
| інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт | -8.1 | -2.9 | 11.1 | 0.0 | -17.9 |
| інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар | 2.6 | 8.1 | 13.9 | 14.3 | -3.4 |
| кількості працівників | -23.7 | -10.8 | -13.5 | -10.8 | -10.0 |

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

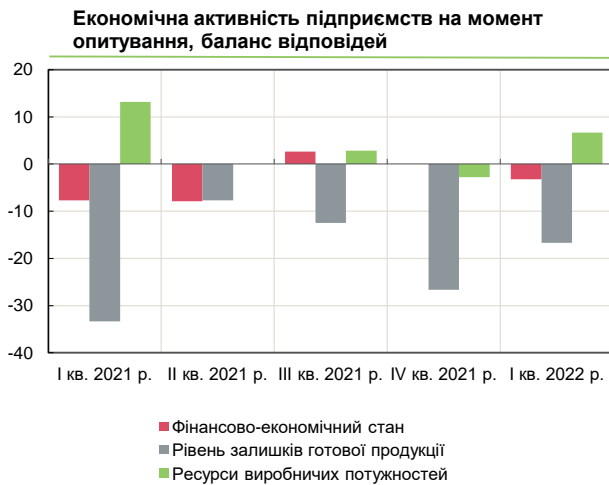
Графік 1



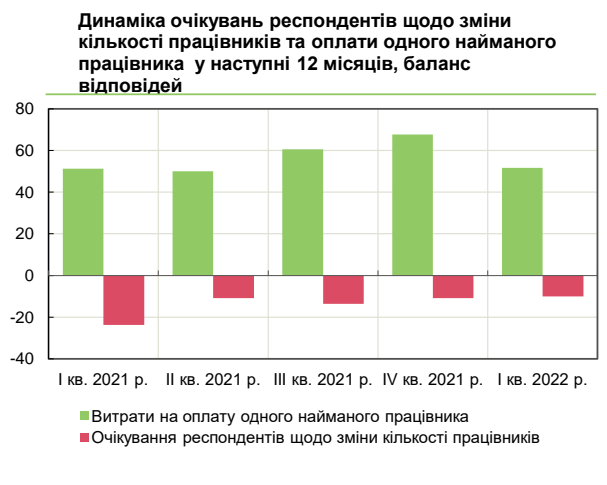
Графік 2



Графік 3



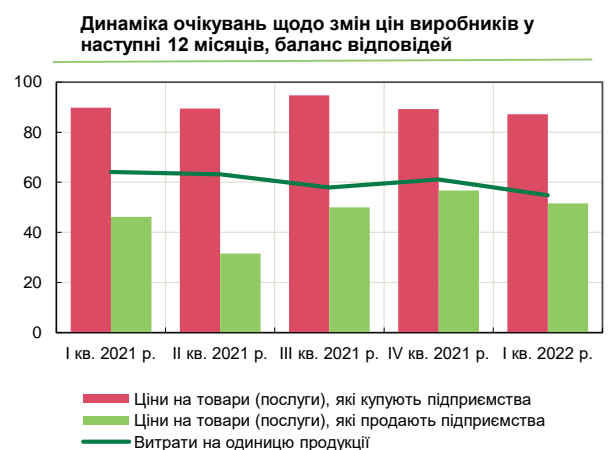
Графік 4



Графік 5



Графік 6



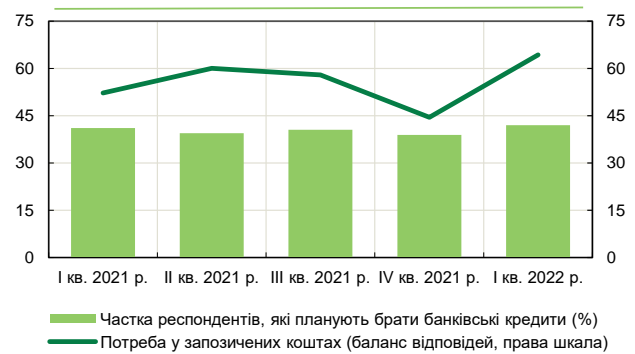
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей



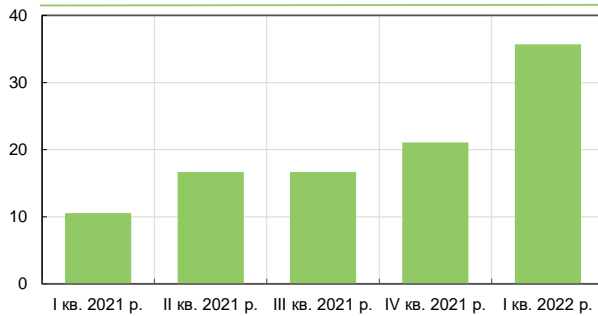
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей



Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*



*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

